

03.07.2017

Pormestari

---

11 §**Lausunto ulkoasiainministeriölle luonnoksesta valtioneuvoston päätökseksi Suomen Itämeri-strategiasta**

HEL 2017-006698 T 00 01 06

Päätös

Pormestari päätti antaa seuraavan lausunnon luonnoksesta valtioneuvoston päätökseksi Suomen Itämeri-strategiasta:

Helsingin kaupunki pitää tärkeänä Suomen Itämeri-strategian laatimista ja Itämerta koskevan selonteon päivittämistä. Suomen Itämeri-politiikkaan on sisällytetty myös talous- ja innovaatiopolitiikka, mikä on kannatettavaa. Strategiassa huomioidaan muun muassa Itämeri-matkailun merkitys olemassa olevaa selontekoa laajemmin.

Strategiassa tulee painottaa kaupunkien roolia Itämeri-yhteistyössä, satamien ja yritysten merkitystä sekä Suomen saavutettavuutta ja meriliikenteen merkitystä. Suomen meriklusterin käsittelyä strategiassa on tarpeen laajentaa ja siinä tulee huomioida pääkaupunkiseudun suuri meriklusteri, erityisesti älykkään merialan osalta. Digitalisaation ja älyratkaisujen edistämistä koskeviin toimenpiteisiin tulee sisällyttää muun muassa digitalisaation laajentaminen koko merisektorille ja avoimen datan käytön edistäminen. Strategiassa on vahvemmin huomioitava myös meriympäristön tilan parantaminen, kiertotalouden ja sinisen biotalouden hyödyntäminen ja matkailun edistäminen eri toimijoiden yhteistyönä.

Kaupunkien merkitys

Strategiassa tulee nykyistä vahvemmin huomioida Itämeren alueen kaupunkien merkitys alueen talouden, meren tilan parantamisen sekä ilmastonmuutoksen torjunnan vetureina. Kuten strategialuonnoksessa todetaan, Itämeren alueen kaupungit ovat merkittäviä kehittäjätoimijoita ja voimakkaasti verkottuneita keskenään. Alueen kaupungistumisen jatkuessa kaupungit etsivät jatkuvasti uusia innovatiivisia ratkaisuja esimerkiksi liikenneratkaisujen ja digitaalisuuden kehittämiseen sekä ilmastonmuutoksen hillintään. Kaupungit voivat myös hankinnoillaan edistää kestävien ja innovatiivisten tuotteiden kehittymistä, ja niillä on jopa valtiota tiukempia hiilineutraalisuustavoitteita. Alueelliset ja paikalliset toimijat täydentävät ja tukevat täten valtiollisia toimia, ja valtion tulee edistää paikallisesti kehitettyjen hyvien käytäntöjen levittämistä. Myös kaupunkien merkitys maankäytön suunnittelijoina on huomioitava niiden osallistamisessa merialuesuunnitteluun.

03.07.2017

Pormestari

Strategiassa tulee kattavammin huomioida Itämeren rannikon suuret kaupungit myös osana turvallisuustoimijoiden yhteistyötä. Itämeren turvallisuustilanteen muutokset vaikuttavat olennaisesti varsinkin satamakaupunkeihin, joilla on merkittäviä vastuita myös esimerkiksi öljyvahingon sattuessa. Strategian tavoitteeksi tulee nostaa Itämeren alueen turvallisuustoimijoiden välisen yhteistyön kehittäminen ja yhteisen ymmärryksen ja toimintamallien varmistaminen.

Strategiassa mainittua toteamusta Itämeren alueen maita sitovasta kulttuurisesta yhteenkuuluvuudesta haastettiin EU:n Itämeri-strategian vuosifoorumissa 13.–14.6.2017 viimeaikaisten globaalien ja kansallisten kehityskulkujen perusteella. Toisaalta strategialuonnoksessa esitetään, että EU:n pakotteet ovat jäädyttäneet uudet ympäristöyhteistyöhankkeet Venäjällä. Helsingin kaupunki huomauttaa, että kaupunkien ja paikallistason kesken yhteistyö ja jopa uusien hankkeiden valmistelu on kuitenkin jatkunut edelleen.

Kytkeytynyt Suomi

Suomi on täysin riippuvainen meriliikenteestä, joka on välttämättömyys kansalliselle hyvinvoinnille sekä pohja meriklusterille ja meriteollisuudelle. Helsingin kautta kulkee arvolla mitattuna lähes puolet Suomen tavaraliikenteestä. Reitti on elintärkeä koko maan viennille ja tuonnille sekä huoltovarmuudelle. Onkin myönteistä, että saavutettavuudella on keskeinen rooli Itämeri-strategiassa.

Merkittävä osa Helsingin satamaliikenteestä suuntautuu Tallinnan sataman kautta TEN-T-käytävää pitkin etelään. Helsingin ja Tallinnan satamien yhteyksien kehittämisen tärkeys on erikseen tunnistettu EU:n liikennepoliitikassa Pohjanmeri–Itämeri-käytävällä osana TEN-T-verkkoa. Strategiaan tulee sisällyttää Suomen toimivan yhteyden varmistaminen vuonna 2025 valmistuvaan Rail Balticaan. On tärkeää, että Suomi linkittyy vahvasti Eurooppaan myös Baltian maiden läpi. Helsingin ja Tallinnan välisen tunnelihankkeen nostaminen esiin strategiassa on erittäin tärkeää ja kannatettavaa.

Meriklusteri ja meriosaamisen edistäminen

Meriosaamisen kehittämisen nostaminen esiin strategiassa on myönteistä. Strategiassa kuitenkin käsitellään Suomen elinvoimaista meriklusteria liian kapeasti. Siinä viitataan erikseen ainoastaan Turun meriteollisuusklusteriin, vaikka meriteollisuus on hyvin hajautunut koko maahan. Suurin alueellinen klusteri sijaitsee pääkaupunkiseudulla (Suomen meriklusteri 2020 -raportti), jossa on myös vahvaa älykkään merialan ja IoT-alan osaamista.

03.07.2017

Pormestari

Maan ylintä meritekniikan koulutusta annetaan Aalto-yliopistossa, jossa on kansainvälisesti hyvin menestynyttä ja tunnustettua turvallisuuden ja jäämallinnuksen tutkimusta. Strategiaan tuleekin lisätä Suomen arktisen osaamisen hyödyntäminen muun muassa laivanrakennuksen ja -suunnittelun sekä arktisen merenkulun alalta sekä meriklusterin koulutuksen kehittäminen laaja-alaisesti. Koulutusta ei tällä hetkellä tarjota lainkaan merenkulkutalouden alalla. Myös satamatoimintoihin ja kokologistiseen ketjuun tarvitaan lisää osaajia (ks. Mahdollisuuksien meri -selvitys). Koulutusta tulee lisäksi tarjota muun muassa merijuridiikassa.

Digitalisaatio ja älyratkaisut

Itämeri-strategian luonnoksessa on tunnistettu keskeisiä älyliikenteen ja digitaalisten sisämarkkinoiden mahdollisuuksia ja trendejä. Toimenpiteitä tulee kuitenkin täydentää koskien avoimen datan käyttöä, älykkään meriliikenteen kehittämistä sekä älyliikennettä koskevaa yhteistyötä.

Dataa avaamalla mahdollistetaan tehokkaan, ympäristöystävällisen ja turvallisen merenkulun ja siihen liittyvän teknologian kehittäminen. Tämän vuoksi strategian toimenpiteisiin tuleekin lisätä myös sen selvittäminen, kuinka eri maiden eri sektorien toimijat voisivat saada käyttöönsä ja hyödyntää laivaliikennettä, kuljetuksia ja meriympäristöä koskevia tietoja.

Liikenne- ja viestintäministeriön Digitaalinen Itämeri -selvityksen suosituksen mukaisesti digitalisaation kehityksen tulisi kattaa koko merisektori. Erityisen tärkeää on kehittää nykyisen laivaliikenteen turvallisuus-, energiatehokkuus-, navigointi-, sää- ja jäätietojen ja muuta digitaalista ja IoT-alan osaamista, esimerkiksi osallistumalla aktiivisemmin Sea Traffic Management Validation -projektiin. Automatisoidun meriliikenteen kokeilu ympäristön kehittäminen Itämerelle edellyttää merenkulun sääntöjen uudistamista Kansainvälisessä merenkulkujärjestössä IMO:ssa. Suomen valtion tulisi olla tässä asiassa aloitteellinen.

Myös satamaosaamisen kehittäminen on tärkeää. Strategian toimenpiteisiin tulee lisätä satamien kautta kulkevan liikenteen sujuvuuden ja kokeiluiden edistäminen. Esimerkiksi Helsingin ja Tallinnan välisen kaksoiskaupungin mahdollisuus rajat ylittävien digitaalisten palveluiden eurooppalaisena keihäänkärkialueena on huomioitu OECD:n katsauksessa Cross-Border Regional Innovation Policies: Helsinki–Tallinn vuodelta 2013.

Innovaatiot ja kilpailukyky

Itämeren alueen innovaatioyhteistyön tavoitteisiin tulee lisätä globaalien yritysten houkuttelu alueelle ja Suomeen. Tällä on merkittävä vai-

03.07.2017

Pormestari

---

kutus sekä talouteen että osaamisen kehittymiseen ja innovaatiotoimintaan. Esimerkiksi viestintäyhteyksien kehitystä Suomessa voidaan tukea paitsi kokeiluilla, myös houkuttelemalla Suomeen tietoliikennettä kehittäviä ja hyödyntäviä yrityksiä, kuten palvelinkeskustoimijoita.

Meriympäristön tila sekä bio- ja kiertotalous

Strategiassa on huomioitu meriympäristön tilan parantaminen kattavasti ja monipuolisesti. Ympäristönsuojeluun tulee panostaa edellyttämällä valtioiden lisäksi myös kaikilta Itämeren alueen kaupungeilta HELCOM:in suositusten noudattamista muun muassa jätevesien käsittelyssä. Valtion tulee tiedottamisen lisäksi tukea kiertotaloutta ja paikallista uusiutuvan energian tuotantoa rahoittamalla kokeiluja ja pilotointia ja samalla edistää julkisen ja yksityisen sektorin välistä yhteistyötä.

Sinisen biotalouden hyödyntämisessä on paljon käyttämättömiä mahdollisuuksia erilaisten toimintojen yhdistämisessä, josta esimerkki on erikoistuneen vesiviljelyn potentiaali tuulivoiman tuotantoalueilla. Vastaavat synergiamahdollisuudet tuleekin huomioida merialuesuunnittelussa. Lisäksi uusien biopohjaisten, pitkälle jalostettujen materiaalien tuottaminen esimerkiksi levistä muun muassa kosmetiikka- ja lääketeollisuuden tarpeisiin vaatii T&K&I-panostusta ja tuotteistamista, joita valtio voi edistää yhdessä tutkimuslaitosten ja yritysten kanssa.

Itämeren matkailuun uutta vetovoimaa

Strategiassa esitetty visio kestävän sinisen kasvun kytkemisestä matkailuun toimii vankkana taustatukena matkailun kehittämiseksi Itämeren ympärysvaltioissa. Toteutuessaan se mahdollistaa Itämeren alueen matkailulle erottautumisen maailman merien joukossa.

Kestävän kehityksen periaatteiden mukaista matkailutarjontaa kysytään tulevaisuudessa yhä enemmän esimerkiksi risteilyliikenteessä. Ympäri-
vuotisuus ja siitä kumpuava pohjoinen erilaisuus puolestaan luovat erottautumisen mahdollisuuksia. Meriympäristön tilan parantaminen edelleen on ainoa tie turvata vetovoima, joka perustuu sijaintiin Itämeren rannalla. Tämä tulee huomioida myös matkailun edistämistä koskevissa toimenpiteissä esiin jo nostettujen saavutettavuuden, tietoliikenneyhteyksien sekä muun infrastruktuurin kehittämisen lisäksi.

Yhteistyön kautta on erityisesti panostettava merellisiin kohteisiin, jotka ovat laajojen joukkojen saavutettavissa ja relevantteja myös kansainvälisten matkailijoiden kannalta. Esimerkiksi sinisen biotalouden kokeiluhankkeet ovat tärkeitä kaupunkisaariston kohteiden matkailullisen potentiaalın kasvattamiseksi. Strategiassa tulee huomioida myös rajat ylittävissä hankkeissa jo aikaansaatuun yhteisten matkailureittien ja -tuotteiden hyödyntäminen.

03.07.2017

Pormestari

Merentutkimuksen infrastruktuuri

Merentutkimuksen infrastruktuuria tulee käsitellä strategiassa tutkimus-
salus Arandaa koskevaa mainintaa laajemmin. Esimerkiksi autonomisten
jatkuvatoimisten mittalaitteiden, kuten poijujen ja liitäjien sekä kau-
kokartoituksen ja mallinnuksen merkitys kasvaa jatkuvasti. Suomen
omaa merentutkimukseen keskittyvää infrastruktuuria kokoaa muun
muassa Suomen ympäristökeskuksen koordinoima FINMARI. Suomalaisella
on myös kansainvälisesti keskeinen rooli Helsingissä sijaitsevan eu-
rooppalaisen kasvihuonekaasujen havainnointijärjestelmä ICOS:in pää-
majana.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Ida Björkbacka, erityissuunnittelija, puhelin: 25281
ida.bjorkbacka(a)hel.fi**Liitteet**

- 1 Ulkoasianministeriö, lausuntopyyntö 2.6.2017
- 2 Luonnos valtioneuvoston päätökseksi Suomen Itämeri-strategiasta
24.5.2017

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet**Ote**
Ulkoasiainministeriö**Otteen liitteet**
Muutoksenhakukielto, valmistelu tai
täytäntöönpano**Tiedoksi**

Valmisteluun osallistuneet

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Päätösehdotus

Pormestari päättää antaa seuraavan lausunnon luonnoksesta valtio-
neuvoston päätökseksi Suomen Itämeri-strategiasta:

Helsingin kaupunki pitää tärkeänä Suomen Itämeri-strategian laatimista
ja Itämeren koskevan selonteon päivittämistä. Suomen Itämeri-politiikka-
n on sisällytettävä myös talous- ja innovaatiopolitiikka, mikä on kannan-

03.07.2017

Pormestari

tettavaa. Strategiassa huomioidaan muun muassa Itämeri-matkailun merkitys olemassa olevaa selontekoa laajemmin.

Strategiassa tulee painottaa kaupunkien roolia Itämeri-yhteistyössä, satamien ja yritysten merkitystä sekä Suomen saavutettavuutta ja meriliikenteen merkitystä. Suomen meriklusterin käsittelyä strategiassa on tarpeen laajentaa ja siinä tulee huomioida pääkaupunkiseudun suuri meriklusteri, erityisesti älykkään merialan osalta. Digitalisaation ja älyratkaisujen edistämistä koskeviin toimenpiteisiin tulee sisällyttää muun muassa digitalisaation laajentaminen koko merisektorille ja avoimen datan käytön edistäminen. Strategiassa on vahvemmin huomioitava myös meriympäristön tilan parantaminen, kiertotalouden ja sinisen biotalouden hyödyntäminen ja matkailun edistäminen eri toimijoiden yhteistyönä.

Kaupunkien merkitys

Strategiassa tulee nykyistä vahvemmin huomioida Itämeren alueen kaupunkien merkitys alueen talouden, meren tilan parantamisen sekä ilmastonmuutoksen torjunnan vetureina. Kuten strategialuonnoksessa todetaan, Itämeren alueen kaupungit ovat merkittäviä kehittäjätoimijoita ja voimakkaasti verkottuneita keskenään. Alueen kaupungistumisen jatkuessa kaupungit etsivät jatkuvasti uusia innovatiivisia ratkaisuja esimerkiksi liikenneratkaisujen ja digitaalisuuden kehittämiseen sekä ilmastonmuutoksen hillintään. Kaupungit voivat myös hankinnoillaan edistää kestävien ja innovatiivisten tuotteiden kehittymistä, ja niillä on jopa valtiota tiukempia hiilineutraalisuustavoitteita. Alueelliset ja paikalliset toimijat täydentävät ja tukevat täten valtiollisia toimia, ja valtion tulee edistää paikallisesti kehitettyjen hyvien käytäntöjen levittämistä. Myös kaupunkien merkitys maankäytön suunnittelijoina on huomioitava niiden osallistamisessa merialuesuunnitteluun.

Strategiassa tulee kattavammin huomioida Itämeren rannikon suuret kaupungit myös osana turvallisuustoimijoiden yhteistyötä. Itämeren turvallisuustilanteen muutokset vaikuttavat olennaisesti varsinkin satamakaupunkeihin, joilla on merkittäviä vastuuta myös esimerkiksi öljyvahingon sattuessa. Strategian tavoitteeksi tulee nostaa Itämeren alueen turvallisuustoimijoiden välisen yhteistyön kehittäminen ja yhteisen ymmärryksen ja toimintamallien varmistaminen.

Strategiassa mainittua toteamusta Itämeren alueen maita sitovasta kulttuurisesta yhteenkuuluvuudesta haastettiin EU:n Itämeri-strategian vuosifoorumissa 13.–14.6.2017 viimeaikaisten globaalien ja kansallisten kehityskulkujen perusteella. Toisaalta strategialuonnoksessa esitetään, että EU:n pakotteet ovat jäädyttäneet uudet ympäristöyhteistyöhankkeet Venäjällä. Helsingin kaupunki huomauttaa, että kaupunkien ja

03.07.2017

Pormestari

---

paikallistason kesken yhteistyö ja jopa uusien hankkeiden valmistelu on kuitenkin jatkunut edelleen.

Kytkeytynyt Suomi

Suomi on täysin riippuvainen meriliikenteestä, joka on välttämättömyys kansalliselle hyvinvoinnille sekä pohja meriklusterille ja meriteollisuudelle. Helsingin kautta kulkee arvolla mitattuna lähes puolet Suomen tavaraliikenteestä. Reitti on elintärkeä koko maan viennille ja tuonnille sekä huoltovarmuudelle. Onkin myönteistä, että saavutettavuudella on keskeinen rooli Itämeri-strategiassa.

Merkittävä osa Helsingin satamaliikenteestä suuntautuu Tallinnan sataman kautta TEN-T-käytävää pitkin etelään. Helsingin ja Tallinnan satamien yhteyksien kehittämisen tärkeys on erikseen tunnistettu EU:n liikennepolitiikassa Pohjanmeri-Itämeri-käytävällä osana TEN-T-verkkoa. Strategiaan tulee sisällyttää Suomen toimivan yhteyden varmistaminen vuonna 2025 valmistuvaan Rail Balticaan. On tärkeää, että Suomi linkittyy vahvasti Eurooppaan myös Baltian maiden läpi. Helsingin ja Tallinnan välisen tunnelihankkeen nostaminen esiin strategiassa on erittäin tärkeää ja kannatettavaa.

Meriklusteri ja meriosaamisen edistäminen

Meriosaamisen kehittämisen nostaminen esiin strategiassa on myönteistä. Strategiassa kuitenkin käsitellään Suomen elinvoimaista meriklusteria liian kapeasti. Siinä viitataan erikseen ainoastaan Turun meriteollisuusklusteriin, vaikka meriteollisuus on hyvin hajautunut koko maahan. Suurin alueellinen klusteri sijaitsee pääkaupunkiseudulla (Suomen meriklusteri 2020 -raportti), jossa on myös vahvaa älykkään merialan ja IoT-alan osaamista.

Maan ylintä meritekniikan koulutusta annetaan Aalto-yliopistossa, jossa on kansainvälisesti hyvin menestynyttä ja tunnustettua turvallisuuden ja jäämallinnuksen tutkimusta. Strategiaan tuleekin lisätä Suomen arktisen osaamisen hyödyntäminen muun muassa laivanrakennuksen ja -suunnittelun sekä arktisen merenkulun alalta sekä meriklusterin koulutuksen kehittäminen laaja-alaisesti. Koulutusta ei tällä hetkellä tarjota lainkaan merenkultalouden alalla. Myös satamatoimintoihin ja koko logistiseen ketjuun tarvitaan lisää osaajia (ks. Mahdollisuuksien meri -selvitys). Koulutusta tulee lisäksi tarjota muun muassa merijuridiikassa.

Digitalisaatio ja älyratkaisut

Itämeri-strategian luonnoksessa on tunnistettu keskeisiä älyliikenteen ja digitaalisten sisämarkkinoiden mahdollisuuksia ja trendejä. Toimenpiteitä tulee kuitenkin täydentää koskien avoimen datan käyttöä, älyk-

03.07.2017

Pormestari

kään meriliikenteen kehittämistä sekä älyliikennettä koskevaa yhteistyötä.

Dataa avaamalla mahdollistetaan tehokkaan, ympäristöystävällisen ja turvallisen merenkulun ja siihen liittyvän teknologian kehittäminen. Tämän vuoksi strategian toimenpiteisiin tuleekin lisätä myös sen selvittäminen, kuinka eri maiden eri sektorien toimijat voisivat saada käyttöönsä ja hyödyntää laivaliikennettä, kuljetuksia ja meriympäristöä koskevia tietoja.

Liikenne- ja viestintäministeriön Digitaalinen Itämeri -selvityksen suosituksen mukaisesti digitalisaation kehityksen tulisi kattaa koko merisektori. Erityisen tärkeää on kehittää nykyisen laivaliikenteen turvallisuus-, energiatehokkuus-, navigointi-, sää- ja jäätietojen ja muuta digitaalista ja IoT-alan osaamista, esimerkiksi osallistumalla aktiivisemmin Sea Traffic Management Validation -projektiin. Automatisoidun meriliikenteen kokeilu ympäristön kehittäminen Itämerelle edellyttää merenkulun sääntöjen uudistamista Kansainvälisessä merenkulkujärjestössä IMO:ssa. Suomen valtion tulisi olla tässä asiassa aloitteellinen.

Myös satamaosaamisen kehittäminen on tärkeää. Strategian toimenpiteisiin tulee lisätä satamien kautta kulkevan liikenteen sujuvuuden ja kokeiluiden edistäminen. Esimerkiksi Helsingin ja Tallinnan välisen kaksoiskaupungin mahdollisuus rajat ylittävien digitaalisten palveluiden eurooppalaisena keihäänkärki alueena on huomioitu OECD:n katsauksessa Cross-Border Regional Innovation Policies: Helsinki–Tallinn vuodelta 2013.

Innovaatiot ja kilpailukyky

Itämeren alueen innovaatioyhteistyön tavoitteisiin tulee lisätä globaalien yritysten houkuttelu alueelle ja Suomeen. Tällä on merkittävä vaikutus sekä talouteen että osaamisen kehittymiseen ja innovaatio toimintaan. Esimerkiksi viestintäyhteyksien kehitystä Suomessa voidaan tukea paitsi kokeiluilla, myös houkuttelemalla Suomeen tietoliikennettä kehittäviä ja hyödyntäviä yrityksiä, kuten palvelinkeskustoimijoita.

Meriympäristön tila sekä bio- ja kiertotalous

Strategiassa on huomioitu meriympäristön tilan parantaminen kattavasti ja monipuolisesti. Ympäristönsuojeluun tulee panostaa edellyttämällä valtioiden lisäksi myös kaikilta Itämeren alueen kaupungeilta HELCOM:in suositusten noudattamista muun muassa jätevesien käsittelyssä. Valtion tulee tiedottamisen lisäksi tukea kiertotaloutta ja paikallista uusiutuvan energian tuotantoa rahoittamalla kokeiluja ja pilotointia ja samalla edistää julkisen ja yksityisen sektorin välistä yhteistyötä.

03.07.2017

Pormestari

Sinisen biotalouden hyödyntämisessä on paljon käyttämättömiä mahdollisuuksia erilaisten toimintojen yhdistämisessä, josta esimerkki on erikoistuneen vesiviljelyn potentiaali tuulivoiman tuotantoalueilla. Vastaavat synergiamahdollisuudet tuleekin huomioida merialuesuunnittelussa. Lisäksi uusien biopohjaisten, pitkälle jalostettujen materiaalien tuottaminen esimerkiksi levistä muun muassa kosmetiikka- ja lääketeollisuuden tarpeisiin vaatii T&K&I-panostusta ja tuotteistamista, joita valtio voi edistää yhdessä tutkimuslaitosten ja yritysten kanssa.

Itämeren matkailuun uutta vetovoimaa

Strategiassa esitetty visio kestävän sinisen kasvun kytkemisestä matkailuun toimii vankkana taustatukena matkailun kehittämiselle Itämeren ympärysvaltioissa. Toteutuessaan se mahdollistaa Itämeren alueen matkailulle erottautumisen maailman merien joukossa.

Kestävän kehityksen periaatteiden mukaista matkailutarjontaa kysytään tulevaisuudessa yhä enemmän esimerkiksi risteilyliikenteessä. Ympäristöystävällisyys ja siitä kumpuava pohjoinen erilaisuus puolestaan luovat erottautumisen mahdollisuuksia. Meriympäristön tilan parantaminen edelleen on ainoa tie turvata vetovoima, joka perustuu sijaintiin Itämeren rannalla. Tämä tulee huomioida myös matkailun edistämistä koskevissa toimenpiteissä esiin jo nostettujen saavutettavuuden, tietoliikenneyhteyksien sekä muun infrastruktuurin kehittämisen lisäksi.

Yhteistyön kautta on erityisesti panostettava merellisiin kohteisiin, jotka ovat laajojen joukkojen saavutettavissa ja relevantteja myös kansainvälisten matkailijoiden kannalta. Esimerkiksi sinisen biotalouden kokeiluhankkeet ovat tärkeitä kaupunkisaariston kohteiden matkailullisen potentiaalin kasvattamiseksi. Strategiassa tulee huomioida myös rajat ylittävissä hankkeissa jo aikaansaatuisten yhteisten matkailureittien ja -tuotteiden hyödyntäminen.

Merentutkimuksen infrastruktuuri

Merentutkimuksen infrastruktuuria tulee käsitellä strategiassa tutkimus- ja tutkimuskeskusten Arandaa koskevaa mainintaa laajemmin. Esimerkiksi autonomisten jatkuvatoimisten mittalaitteiden, kuten poijujen ja liitäjien sekä kaukokartoituksen ja mallinnuksen merkitys kasvaa jatkuvasti. Suomen omaa merentutkimukseen keskittyvää infrastruktuuria kokoaa muun muassa Suomen ympäristökeskuksen koordinoima FINMARI. Suomella on myös kansainvälisesti keskeinen rooli Helsingissä sijaitsevan eurooppalaisen kasvihuonekaasujen havainnointijärjestelmä ICOS:in päämajana.

Esittelijän perustelut

Postiosoite
PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite
Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin
+358 9 310 1641
Faksi
+358 9 655 783

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI0680001200062637
Alv.nro
FI02012566

03.07.2017

Pormestari

Ulkoasiainministeriö on 2.6.2017 pyytänyt Helsingin kaupungin lausuntoa luonnoksesta päätökseksi Suomen Itämeri-strategiasta. Lausuntoa on pyydetty 30.6.2017 mennessä. Ulkoasiainministeriön kanssa on 16.6.2017 sovittu lausunnon toimittamisesta heinäkuun aikana.

Suomen Itämeri-strategialla päivitetään hallituksen keväällä 2009 eduskunnalle antama selonteko Itämeren haasteista ja Itämeri-politiikasta. Valtioneuvoston kanslia asetti marraskuussa 2016 Itämeri- ja yhdentyneen meripolitiikan ohjausryhmän, joka sai strategian laatimisen tehtäväkseen. Helsingin kaupunki otti osaa valmisteluun osallistumalla Itämeri-valtuuskunnan järjestämään tilaisuuteen 15.12.2016 sekä toimittamalla kirjalliset huomionsa aiheesta 9.2.2017.

Suomen Itämeri-strategia kattaa Suomen Itämeri-politiikan strategiset painopisteet. Strategiassa määritellään, mihin suuntaan Suomi tahtoo lähitulevaisuudessa Itämeren aluetta kehittää kansainvälisesti, EU-politiikassa, alueellisessa yhteistyössä sekä omilla linjauksillaan ja toiminnallaan. Strategia sisältää Itämeren alueen toimintaympäristön kuvauksen sekä linjauksia ja toimenpiteitä koskien kestävästä sinistä kasvua, edelläkävijyyttä bio- ja kiertotaloudessa, kytkettyä Suomea, turvallista Itämerta, innovaatioita ja kilpailukykyä sekä yhteistyötä ja vaikuttamista.

Strategia on monipuolinen ja keskeiseltä sisällöltään kannatettava. Helsingin kaupungin täydentävät huomiot koskevat kaupunkien merkitystä Itämeren alueen kehittäjinä, Helsingin vahvan meriklusterin tuomia mahdollisuuksia, meriliikenteen ja saavutettavuuden merkitystä, saariston matkailun kehittämistä, avoimen datan edistämistä ja kaupunkien osallistamista Itämeri-yhteistyöhön ja merialuesuunnitteluun.

Lausunnon valmisteluun ovat osallistuneet kaupunginkanslian elinkeino-osaston kilpailukyky ja kansainväliset asiat -yksikkö, hallinto-osaston turvallisuus- ja valmiusyksikkö sekä kaupunkiympäristön toimialan palvelut ja luvat -palvelukokonaisuuden ympäristöpalvelut.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Liitteet

- 1 Ulkoasiainministeriö, lausuntopyyntö 2.6.2017
- 2 Luonnos valtioneuvoston päätökseksi Suomen Itämeri-strategiasta 24.5.2017

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Postiosoite
PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite
Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin
+358 9 310 1641
Faksi
+358 9 655 783

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI0680001200062637
Alv.nro
FI02012566

03.07.2017

Pormestari

Otteet

Ote
Ulkoasiainministeriö

Otteen liitteet
Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Valmisteluun osallistuneet

03.07.2017

Pormestari

MUUTOKSENHAKUOHJEET

1

MUUTOKSENHAKUKIELTO

Pöytäkirjan 11 §.

Tähän päätökseen ei saa hakea muutosta, koska päätös koskee asian valmistelua tai täytäntöönpanoa.

Sovellettava lainkohta: Kuntalaki 136 §

Postiosoite

PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

03.07.2017

Pormestari

Jan Vapaavuori
pormestari

Päätös on sähköisesti allekirjoitettu.

Pöytäkirja on pidetty nähtävänä yleisessä tietoverkossa osoitteessa
www.hel.fi 03.07.2017.